Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. minister Vijlbrief

Datum	20 november 2026
Ons kenmerk	
Pagina	1 van 5
E-mail	pensioen@afm.nl
Betreft	TUPO-advies 2027

Geachte minister Vijlbrief,

De Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) gaat met deze brief in op uw verzoek van 13 oktober 2026 (kenmerk: 2026-0000281763) om advies te geven over de modellen Transitie UPO 2027 (**TUPO**), zoals opgesteld door de Pensioenfederatie. Dit model betreft een samenvoeging van het jaarlijks te verstrekken Uniform Pensioenoverzicht (**UPO**) en het verplicht te verstrekken transitieoverzicht na de transitiedatum. Het TUPO-model is uitsluitend opgesteld voor pensioenfondsen, dus niet voor verzekeraars en premiepensioeninstellingen. Dit advies ziet op drie TUPO-modellen, namelijk het model voor actieven en gewezen deelnemers, het model voor gepensioneerden en het model voor gewezen partners.

De AFM adviseert positief over de voorgestelde TUPO-modellen 2027. Wel geeft de AFM op grond van haar eerdere TUPO-adviezen van 23 december 2025 en 12 januari 2026, en de verstrekte TUPO's door de pensioenfondsen die zijn overgegaan naar het nieuwe pensioenstelsel, een aantal aandachtspunten mee. Deze aandachtspunten kunnen ook van toepassing zijn als pensioenfondsen geen gebruik maken van het TUPO-model, en het definitief transitieoverzicht en het UPO dus niet samenvoegen. De AFM vindt het van belang dat onderstaande aandachtspunten ter harte worden genomen door pensioenfondsen voor het TUPO, of definitieve transitieoverzicht. De AFM maakt zich hier zorgen over, omdat deze aandachtspunten bij meerdere pensioenfondsen, die reeds zijn ingevaren, hebben geleid tot overtredingen van de wet. Dit ondanks dat de AFM hier onder andere in haar eerdere TUPO-adviezen op heeft gewezen. De AFM verzoekt de minister daarom met klem om de aandachtspunten te belichten bij de betrokken pensioenfondsen en de Pensioenfederatie. Bijvoorbeeld door plaatsing van de aandachtspunten op de website waar de TUPO-modellen worden gepubliceerd of door het laten opnemen van deze aandachtspunten in de handleidingen van de TUPO-modellen. De AFM gaat in 2027 strenger toezien op overtredingen die volgen uit deze aandachtspunten.

Overkoepelende opmerkingen TUPO
Voordat de AFM ingaat op de aandachtspunten, wil zij eerst een aantal overkoepelende opmerkingen maken over het TUPO. Net als voorgaande jaren benadrukt de AFM de toegevoegde waarde van het samenvoegen van het definitieve transitieoverzicht en het UPO om het aantal informatiemomenten in het

jaar van transitie voor de deelnemer te beperken. Tegelijkertijd benadrukt de AFM ook weer dat het doel van het UPO en het transitieoverzicht wezenlijk van elkaar verschilt en op gespannen voet met elkaar kunnen staan.

In het definitieve transitieoverzicht geeft de pensioenuitvoerder op persoonlijke wijze inzicht in de gevolgen van de transitie. Hierbij krijgt de deelnemer een persoonlijke toelichting op de verschillen tussen de oude en nieuwe pensioenregeling, en een toelichting op de verschillen tussen het prognose en definitieve transitieoverzicht. Het UPO geeft daarentegen op uniforme wijze jaarlijkse pensioeninformatie aan de deelnemer. De AFM acht het verder van belang dat het TUPO tijdig wordt verstrekt aan deelnemers en daarnaast correct, evenwichtig, duidelijk is en realistische verwachtingen wekt bij deelnemers.

Zes aandachtspunten TUPO
Zoals eerder opgemerkt, constateert de AFM dat een aantal pensioenfondsen aan de aandachtspunten onvoldoende opvolging heeft gegeven, ondanks dat de AFM hier in eerdere TUPO-adviezen herhaaldelijk op heeft gewezen. Hoewel de Pensioenfederatie pensioenfondsen met het Servicedocument Transitiecommunicatie (link) en het inspiratiedocument voor de uitleg van de verschillen tussen de oude en nieuwe pensioenregeling (link) belangrijke uitgangspunten en methodes voor het opstellen van transitiecommunicatie biedt, constateert de AFM dat deze uitgangspunten en methodes door sommige pensioenfondsen nog onvoldoende worden toegepast in hun TUPO's of definitieve transitieoverzichten. De AFM benoemt hieronder nogmaals de relevante aandachtspunten, aangevuld met wat zij in 2026 heeft teruggezien bij de TUPO's die zij risicogestuurd heeft opgevraagd. Hierbij merkt de AFM op dat het laatste aandachtspunt nieuw is ten opzichte van haar eerdere adviezen:

1) Pensioenfondsen moeten een bewuste keuze maken over gebruik van het TUPO
De AFM verwacht dat pensioenfondsen zorgvuldig overwegen wel of geen gebruik te maken van het TUPO en hun deelnemers expliciet duidelijk maken dat sprake is van een samengevoegd overzicht. Ook in de mijnomgeving moet het voor een deelnemer duidelijk zijn dat het TUPO in het transitiejaar eveneens het UPO is, zodat zij dit op een later moment op gemakkelijke wijze kunnen terugvinden. Bovendien is aanvullende aandacht vereist voor de toelichtingen op de verschillen tussen de oude en nieuwe pensioenregeling en het prognose en definitieve transitieoverzicht. Zie hiervoor ook aandachtspunt 5.

2) Tijdigheid van definitieve transitie-informatie
Tijdige verstrekking van de definitieve transitie-informatie houdt in dat deze binnen een kwartaal, en uiterlijk zes maanden na de transitiedatum aan de deelnemer wordt verstrekt. Als een pensioenfonds niet in staat is om het TUPO tijdig na de transitiedatum te versturen, verwacht de AFM dat een pensioenfonds de keuze maakt het transitieoverzicht los te verstrekken van het UPO. Op haar website heeft de AFM, bij de veelgestelde vragen, verduidelijkt dat fondsen zich aan de termijn van zes maanden houden, of gemotiveerd moeten uitleggen waarom dat niet lukt. Daarbij verwacht de AFM dat transparant wordt gemaakt richting deelnemers wanneer zij het definitieve overzicht wél zullen ontvangen. Ook dienen pensioenfondsen waarborgen in te bouwen zodat deelnemers die bepaalde informatie nodig hebben, deze ook kunnen ontvangen.

In haar toezicht heeft de AFM meerdere signalen ontvangen dat pensioenuitvoerders TUPO's en/of definitieve transitieoverzichten, niet tijdig hebben verstrekt aan (grote) groepen deelnemers. Soms zelf negen tot tien maanden na de transitie. De AFM benadrukt dat zij strenger gaat toezien op het niet tijdig verstrekken van deze overzichten. De AFM vindt het ernstig wanneer deelnemers voor langere periode geen persoonlijk inzicht hebben gekregen in de gevolgen van de transitie.

3) Life-events rond het transitiemoment
Het is van belang dat een pensioenuitvoerder aandacht besteedt aan een eventuele statuswijziging van de deelnemer tussen het transitiemoment en het moment van het verstrekken van het definitieve transitieoverzicht. Dit wordt des te belangrijker als de periode tussen de invaardatum en het moment van het verstrekken van het transitieoverzicht langer is. De AFM verwacht dat de pensioenfondsen ervoor zorgen dat de informatie die de deelnemer ontvangt duidelijk is, en passend bij zijn situatie. De AFM voegt hieraan toe dat het belangrijk is dat pensioenfondsen deelnemers bij ontvangst van het definitieve transitieoverzicht erop wijzen dat de economische omstandigheden kunnen zijn veranderd tussen het transitiemoment en het moment waarop het definitieve transitieoverzicht wordt verstrekt. Hierdoor kunnen de cijfers die deelnemers in het portaal zien afwijken van de cijfers in het definitieve transitieoverzicht. De informatie die een pensioenfonds beschikbaar stelt of verstrekt, moet ook in samenhang duidelijk zijn.

4) Geef een toelichting bij het gebruik van nominale bedragen in het TUPO
Het valt de AFM op dat pensioenfondsen verschillende keuzes maken in het tonen van het verwachte pensioen voor de oude en nieuwe pensioenregeling in de eerste laag van het TUPO (of transitieoverzicht). Dit gebeurt ofwel in nominale bedragen ofwel in reële bedragen. De voorgeschreven rekenmethodiek zorgt ervoor dat het verwachte pensioen in de nieuwe regeling bij nominale bedragen substantieel hoger zijn dan bij reële bedragen. Dat maakt de kans op onrealistische verwachtingen over het verwachte pensioen in het nieuwe stelsel groter. De Pensioenfederatie legt in haar documenten zoals het 'Servicedocument Transitiecommunicatie' en 'Aanpak uitleg verschillen' uit op welke wijze onrealistische verwachtingen kunnen worden voorkomen, met bijvoorbeeld een toelichting of tussenstap.

Het is belangrijk om, waar dat kan, zoveel mogelijk gebruik te maken van reële bedragen in het TUPO of transitieoverzicht, of bij nominale bedragen gebruik te maken van een toelichting of tussenstap. Waar nominale bedragen worden opgenomen, moet het ook op zichzelf duidelijk zijn dat het om nominale bedragen gaat en hoe deze moeten worden geïnterpreteerd.

De AFM heeft vastgesteld dat in meerdere verstrekte TUPO's in de eerste laag gebruik is gemaakt van nominale bedragen zonder dat deze werden toegelicht. Het is belangrijk dat pensioenfondsbestuurders bewust een keuze maken welke bedragen zij in de eerste laag van het transitieoverzicht tonen en ervoor zorgen dat zij voorzienbare teleurstellingen voorkomen. De AFM verwacht in dit stadium dat nominale bedragen in de eerste laag, zonder een toelichting, niet meer voorkomen. De AFM benadrukt dat zij hier strenger op gaat toezien.

5) Leg verschillen tussen het prognose en definitieve transitieoverzicht uit op deelnemersniveau
Op grond van artikel 150j, derde lid, Pw zijn pensioenuitvoerders verplicht om de verschillen tussen de prognose en definitieve transitieoverzichten toe te lichten.[1] De AFM vindt het belangrijk dat pensioenuitvoerders deze toelichting toespitsen op de individuele deelnemer en niet enkel een generieke toelichting opnemen. Zij wijst hierbij naar het Servicedocument Transitiecommunicatie en het inspiratiedocument van de Pensioenfederatie waarbij een methodiek beschreven is hoe het verschil tussen de bedragen in de eerste en de tweede berekening kan worden toegelicht. In lijn met deze documentatie verwacht de AFM van pensioenfondsen dat zij in het TUPO (of transitieoverzicht) bij het verwacht pensioenbedrag opnemen of dat hoger of lager is geworden dan in het prognose transitieoverzicht, en bij substantiële grotere verschillen op persoonlijk niveau toelichten wat de oorzaak hiervan is. Hierbij kunnen verschillende oorzaken relevant zijn, zoals het gebruik van een andere scenarioset, de berekening van de bedragen met een andere dekkingsgraad en een verandering in de privé- of werksituatie van de deelnemer.

Op basis van de opgevraagde TUPO's die zijn verstrekt, leidt de AFM af dat pensioenfondsen niet altijd expliciet melden of het verwachte pensioen hoger of lager is geworden, en dat pensioenfondsen de achterliggende oorzaken daarnaast niet altijd voldoende persoonlijk toelichten. De AFM vraagt in het bijzonder aandacht voor de situatie waarbij pensioenfondsen een individueel pensioenkapitaal opnemen in het prognose transitieoverzicht. De verandering van dit pensioenkapitaal dient te worden toegelicht in het definitieve transitieoverzicht. Wanneer dat kapitaal is gedaald, terwijl de dekkingsgraad en de verwachte pensioenuitkering zijn gestegen, is het van belang om hierover een duidelijke uitleg te geven.

6) Sluit toelichting verloop pensioenuitkering aan op scenariobedragen
Pensioenfondsen dienen verschillen tussen de bedragen die zij opnemen in het transitieoverzicht toe te lichten, waaronder de bedragen die betrekking hebben op de situatie tien jaar na de pensioendatum als bedoeld in artikel 150j, tweede lid, onderdeel b, BuPw. Deze bedragen geven inzicht in de mate waarin het verwachte pensioen in de drie voorgeschreven scenario's koopkrachtig blijft. Het is vervolgens van belang dat de toelichting aansluit bij de getoonde bedragen, zodat daarmee wordt voldaan aan de norm 'correct' op grond van artikel 48, eerste lid, Pw.

De AFM heeft bij een aantal TUPO's geconstateerd dat de gebruikte toelichtingen niet aansloten bij de bedragen die werden getoond voor de situatie tien jaar na pensionering. Hiermee was de toelichting op de bedragen incorrect op grond van artikel 48, eerste lid, Pw. Zo was in sommige transitieoverzichten een toelichting opgenomen waarin werd vermeld dat het verwachte pensioen minder zou meestijgen met de inflatie, terwijl de bedragen 10 jaar na pensionering juist lieten zien dat de koopkracht naar verwachting behouden bleef. Als verklaring gaven pensioenfondsen onder meer aan dat zij hun toelichtingen baseren op hun eigen scenariosets, terwijl de bedragen in het transitieoverzicht voortvloeien uit de voorgeschreven Uniforme Rekenmethodiek (**URM**). Wanneer de uitkomsten van deze eigen scenariosets afwijken van de

[1] De genoemde wetsartikelen uit de Pensioenwet in dit TUPO-advies zijn van overeenkomstige toepassing voor de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb).

uitkomsten volgens de URM, kan dit ertoe leiden dat de toelichtingen in het transitieoverzicht niet overeenkomen met de getoonde bedragen.

De AFM verwacht dat pensioenfondsen expliciet toetsen of de toelichtingen die zij geven op het verloop van de pensioenuitkering aansluiten bij de bedragen die zij tonen in drie scenario's. Het is onvoldoende om de transitieoverzichten te toetsen op correctheid, zonder daarbij de koppeling tussen de toelichtingen en de getoonde bedragen mee te nemen. De getoonde toelichtingen aan deelnemers moeten aansluiten bij de bedragen die in het transitieoverzicht worden weergegeven. Dit aandachtspunt speelt ook in de communicatie die wordt verstrekt of beschikbaar gesteld na de transitie.

Tot slot

De AFM benadrukt dat de communicatie met deelnemers een essentiële voorwaarde is voor het vertrouwen van deelnemers in het (nieuwe) pensioenstelsel. Dit betekent dat pensioenuitvoerders hun deelnemers tijdig over de transitie moeten informeren, ook al is de informatie complex en zal deze niet voor iedere deelnemer direct te begrijpen zijn. Een belangrijk punt is bovendien dat de deelnemer kan vertrouwen op de correctheid van het TUPO of transitieoverzicht. Zij roept pensioenuitvoerders op om voldoende maatregelen te nemen om de tijdigheid en correctheid ervan te waarborgen.

De AFM merkt daarnaast op dat zij doorlopend observaties en verbeterpunten publiceert over de beoordeelde transitiecommunicatie. Zij vraagt pensioenuitvoerders hiervoor de website in de gaten te houden. Bovendien verzoekt de AFM de minister om hier ook naar te verwijzen bij het belichten van de aandachtspunten voor de TUPO-modellen. Uiteraard is de AFM bereid om bovenstaande nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten